

- [twitter](#)
- [mobiel](#)
- [tip de redactie](#)

dinsdag, 20 dec 2011 - 9:34

Verder verval van ruïne voorkomen

AFFERDEN – “Wat doe je met een kasteel wat er niet meer is. Maar wel wat van over is”, dat was de kernachtige vraagstelling waarmee professor Eric Jurgens, voorzitter van de Stichting Kasteelruïne Bleijenbeek, vorige week het symposium over ‘Duurzaam ruïnebeheer’ opende.

Jurgens sprak tot de landelijke deskundigheid op het gebied van monumenten- en landschapsbeheer, die zich had verzameld op Golfbaan Bleijenbeek in Afferden. Centraal thema was ruïnebeheer op de langere termijn en de beleidsmatige en financiële aspecten hiervan.

Eric Jurgens (met pet) toont deelnemers aan het symposium de ruïne.

Overtuiging

De bijeenkomst was niet toevallig op Bleijenbeek, want de baan vleit letterlijk aan tegen de tijdens een Brits bombardement in de Tweede Wereldoorlog verwoeste Bleijenbeek, is een goed voorbeeld van een ‘kasteelrestant’ waar snel stappen moeten worden gezet om definitief verval te voorkomen. Vanwege het instortingsgevaar en het risico van vallend gesteente is het verboden terrein.

Het 14e eeuwse kasteel Bleijenbeek heeft een rijke historie die nauw verbonden is met die van de omliggende dorpen, zowel aan de Nederlandse als Duitse zijde van de grens. De ruïne is niet alleen een romantisch ‘landmark’ maar vormt ook het ‘stenen geheugen’ van 700 jaar.

Het stichtingsbestuur is er van overtuigd dat de ruïne de potentie heeft een grensoverschrijdende toeristische attractie te worden als deze (gefaseerd) wordt ontwikkeld. In eerste instantie wil de stichting het kasteelterrein ontwikkelen tot rustplek om te picknicken en wandelen, maar ook als trouwlocatie of ‘concert- of theatertuin’ in de buitenlucht. En voor de tweede fase ligt er een ‘plan aanpak’ voor het achterste gedeelte van de ruïne, inclusief herstel van het dak.

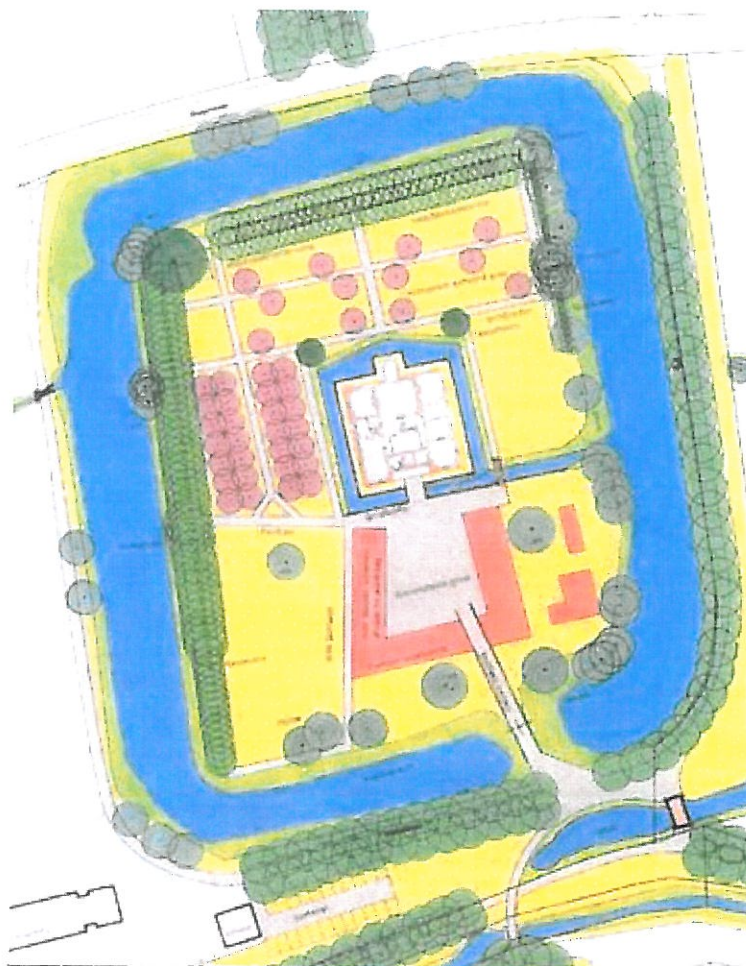
Er werd ook een bezoek gebracht aan de kelders onder de kasteelruïne.

Draagvlak

In navolging van de raadsleden van de gemeente Bergen, die medio november te gast waren, werden de gasten rondgeleid op het normaliter afgesloten terrein van de ruïne Bleijenbeek rondgeleid. Hier werd zichtbaar dat ruïnes steeds verder in verval raken – met de wankele toren als het meest labiele element - als er niets gebeurt. De stichting denkt 220.000 euro nodig te hebben voor het treffen van noodvoorzieningen. De provincie Limburg heeft een ton toegezegd. De gemeenteraad van Bergen moet een besluit nemen over een vergelijkbaar bedrag en de stichting zelf wil 20.000 euro vergaren via sponsoracties. “Middelen zijn belangrijk, maar je moet er ook een goed gevoel bij hebben”, zei de Limburgse gedeputeerde Noël Lebens. “Door de schouders er onder te zetten ontstaan er nieuwe perspectieven.” Hij wees op de mogelijkheid om te werken met leerling bouwplaatsen.

Jan Kamphuis (Rijksgebouwendienst) sprak over de keuze voor ‘nieuw beleid’, waarbij naast het uitbuiten van de belevingswaarde en ‘leesbaarheid’ van een ruïne ook de toegankelijkheid en het inbouwen van een eenvoudige horecavoorziening als opties werden genoemd. Taco Hermans van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, die de nieuwe categorie-indeling toelichtte (kasteelterreinen, kasteelruïnes en kasteelrestanten), zag voor Bleijenbeek “mogelijkheden te over om hier iets mee te doen.” Jurgens reageerde verrukt. “Er is blijkbaar een gradatie. Bleijenbeek is zojuist gepromoveerd van ruïne naar restant!”

Menno Tillema (Geldersch Landschap en Kasteelen) wees op de wenselijkheid van (maatschappelijk) rendement van de investeringen, bijvoorbeeld door het kasteelterrein ook beschikbaar te stellen voor evenementen, theateroptredens, maar ook door de natuurwaarden en fruitoogst. “Losse ruimte is een ramp, een ruïne in ensemble is een rijkdom”, sprak Tillema.

Het herinrichtingsplan, uitgewerkt door Het Limburgs Landschap.

Kasteelterrein

Verheugd toonde voorzitter Jurgens zich over de aanpak van het kasteelterrein, waarvoor Marc Hendriks namens Het Limburgs een plan heeft uitgewerkt. “De wildgroei van taxussen is al gerooid, het terrein is open en het kasteel weer in beeld gekomen.” Het totale plan omvat een herstel van de binnengracht, het accentueren van de contouren van de voorburch, de aanleg de kasteeltuin met paden en aanplant van bomen en hagen. Ook ziet de stichting graag een open zichtlijn vanuit de laan aan de achterzijde van de het kasteel. In de discussie werd nadrukkelijk gewezen op de noodzaak van draagvlak in de eigen omgeving. “De kenner is vooral op zoek naar authenticiteit, de leek zoekt naar beleving”, sprak Sebastiaan Gerards (Universiteit van Maastricht). Hij wees het gehoor erop dat een ruïne zonder conservering elke tien jaar 30 cm krimpt. Uit een onderzoek naar de toestand van 56 in de Tweede wereldoorlog getroffen kastelen in het grensgebied, dat hij samen met Rebecca Hollewijn had uitgevoerd, concludeert Gerards dat het maatschappelijk draagvlak voor herstel het grootst is bij een mixed-use-formule, zoals de Stichting Kasteelruïne Bleijenbeek die voorstaat. “We moeten de deskundigheid nationaal organiseren, maar het draagvlak moet uit de omgeving komen”, zei een spreker tot ieders instemming.